

Diarienummer: DO 2025/6445
Handling:
Handläggare: Annika Jyrwall Åkerberg

Finansdepartementet

Yttrande över Tullverkets hemställan om ändringar i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare och tullbefogenhetslagen (2024:710).

Mot bakgrund av att Tullverket, sedan den 7 november 2024, har befogenhet att själva leda förundersökningar mot barn som inte fyllt 18 år önskar Diskrimineringsombudsmannen (DO) lämna nedanstående synpunkter på Tullverkets hemställan.

Under 2025 bedriver DO ett projekt som handlar om att förebygga och motverka diskriminerande etnisk profilering bland rättsvårdande myndigheter. En genomgång av till DO inkomna anmälningar ger indikationer på att Tullverket, i några fall, kan ha valt vad eller vilka som ska granskas utifrån resenärernas hudfärg. DO vill därför understryka vikten av att det inte får finnas något utrymme att besluta om tvångsåtgärder eller att underlåta att vidta åtgärder av skäl som strider mot likabehandlingsprincipen, såsom att personen är av viss etnisk tillhörighet.

DO vill även påminna om Barnrättskommitténs rekommendation: "Att säkerställa att brottsbekämpande myndigheter tillgodoser barns rätt att skyndsamt och direkt informeras om sina rättigheter och anklagelserna mot dem på ett barnvänligt sätt, tillgodoser barns rätt till integritet och att inte visiteras, anhållas eller häktas utan anledning, och tillgodoser barns rätt att höras i alla skeden av processen, redan från barnets första kontakt med rättssystemet."¹ Dessa perspektiv måste beaktas vid såväl lagstiftningen som vid den praktiska tillämpningen av Tullverkets förslag. Tullverkets förslag förutsätter även att berörd personal har adekvat kunskap om förhörsteknik

¹ Kommittén för barnets rättigheter, Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Sveriges kombinerade sjätte och sjunde periodiska rapport CRC/C/SWE/CO/6-7, 2023.

med barn liksom att barnens rätt till tolk relaterad till språk eller funktionsnedsättning garanteras.

Vidare menar DO att barn som misstänkts för brott i förundersökningar som leds eller utreds av Tullverket måste garanteras lika rätt till processuella rättigheter eller privatliv som barn i förundersökningar som leds eller utreds av Polismyndigheten.

Det finns risk för att diskriminering kan förekomma inom ramen för en förundersökning och när beslut om sådan fattas. Detta är dock ett område som för närvarande inte omfattas av diskrimineringslagen. DO vill därför åter lyfta vikten av att diskrimineringslagens räckvidd utvidgas så att DO kan inleda tillsyn på den verksamhet som omfattas av Tullverkets förslag.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Cecilia Narby efter utredning och förslag av utredaren Annika Jyrwall Åkerberg.

Cecilia Narby